

FAGYÖNGY

1971

FAGYÖNGY

Kagylók kínjának irigye,
együtt-tenyésztés ürügye –
ürügy? kényszer? kötelesség? – – valóság!!! –:
szívünkre, mert sokan vagyunk s sokszívűek,
szívünkre enyhe gyógyszer –:
szívünkre gyöngy a gyógyszer – –:
gyöngy, gyöngy a bordák alatt.

Együtt-tenyésztés ürügye:
mégsem közös, mert kinek-kinek
saját lábán kell áttántorognia, átmenetelnie,
bukdácsolnia, lábadoznia
örömből kínba, vesztettségéből vigaszba,
hogyan megtartsa magát!
A lélek anatómiája ismeretlen,
szervei átültethetetlenek,
mert megváltoznak minden pillanatban,
s a változás, a gyógyító is: fájdalom.
(De azért egy-két szép szó
néha hozzásegít,
hogyan gyógyítgassuk ezt az örökös
immunreakciót.)
Fehér fagyöngy, szelídített fakín:
segíts, hogy kifogjunk egy kicsit
azon a Szívbenítő Valakin.

DE MOST A TERMÉSZET BESZÉL

Mely nyelv merne versenyezni véled

Folyóim kinyújtóztatom,
hogyan érjenek el tehozzád,
folyóim magasról zuhannak alá,
hogyan a magasra visszatérjenek
a közlekedő-eszmék törvénye szerint;
folyóim kinyújtóztatom,
hogyan érjenek el tehozzád.

Vedd, tessék, vedd a tengereimet –
te már megszelídültél (talán),
vad dajkádtól elszelídültél;
vedd, tessék, vedd a tengereimet:
szelídítsed magadhoz,
– arannyal gazdagok, ezüsttel,
hallal, sóval, viharral, ó, seregnyi
gazdátlan erővel,
mert a te szemedben rossz gazda vagyok,
garázda, mert
én; csak elindítottalak, de lemaradtam tőled,
így mondják legalábbis – pedig
a te értelmed, a te nyelved
végső soron az én értelmem, nyelvem is
(én, a szegény rokon!) –;
hiába mondják, hogy magadhoz
te hasonítasz engem: én téged magamhoz!
Vedd hát a tengereimet, s ha tudsz,
kezdjél velük értelmesebb dologba.

Nagyot, nagyot estem valamikor,
kipúposodott a hátam,
így lettek a hegyek. Esésből magasság.
Friss levegő – ha még tudod, mi az –,
és hó és havasi gyopár: leányom, a legkedvesebb.
Az is lehet, nem én estem nagyot,
te ugrottál nagyot,
s már majdnem elfeledtél,
pedig vagyok – s nemegyszer kényelmetlen neked.
S lásd, kénytelen vagyok
a te fogalmaidban beszélni,
ha azt akarom, hogy megérts,
mert te mindent megérteni akarsz, és azt hiszed,
meg is értettél, ha szavakat
találsz arra, ami énbennem érthetetlen.
Vedd hát a hegyeim. Legalább
messzebbre látsz. Messzebbre látsz.
Mert hülye vagy,
hiszen hiszed, hogy jó messzebbre látnod,
vagy ha nem hiszed is: nem tudsz anélkül élni –
ó, áldassék a hülyeséged,
mert nem bírnád ki másképp magadat.
Vedd, vedd, vedd a hegyeim.

Utállak, mert csak beléd-sikerültem.
S mert beléd-sikerültem: szeretlek.
S mert szeretlek, megbocsájtok magamnak,
s megbocsátván, kell, hogy szeresselek.

Ember!

A JÁTSZÓTÉR

Ki ásta föl a játszóteret?
Ki ültette be aknákkal, ki kerítette el
szögesdróttal?
Tudom, persze, tudom, ki. Ott voltunk mindannyian.
Persze, egyszerű, mint az egyszeregy. Minél több
embert terhel közös bűn, annál kevesebb
felelősség esik egyre-egyre. Ezzel
ámítjuk magunk, sikeresen. Kuss, lelkiismeret,
kuss, költő. Egyetlen dolog,
ami telik a szavakból: hogy
följelented az emberiséget. De kinek?

Föláthatod a játszóteret is. Beültetheted
glicíniával, ha ez vigasztal. Mert te is
saját vigaszod játszod mindenekelőtt. Mert végső
érved neked is: hogy élni kell. Nem bármi áron, persze,
csak épp azért, mert – legjobb tudásod szerint – csupán
élve érsz valamit, ha érsz. A másik változatot
még nem próbálta ki senki, hitelesen legalábbis.
Pedig ez már
csak amolyan szükségtelen rossz. Muszáj-rossz így is elég akad.

*Itt hágy s vissza se tér majd gyönyörű korom.
Nem hozhatja fel azt több kikelet soha!
Sem béhunyt szememet föl nem ígézheti
Lollim barna szemöldöke!*

Itt hágy s vissza se tér. Szép vala-é? szentség?
Szó, szó. Mennyire ó? Mennyi hitelt ad rá
könyvkiadó? Mit is ér – ér valamit talán! –
Lollim barna szemöldöke.

sejtjeid elhalnak öröklött tudás szerint
a gyilkolást jól megtanultuk
jaj
a halálra ki tanít meg?
ki tanít meg a meghalásra?

s u p r a a g n ő – az életet kitapasztaltad
ráhagyhatod másra – akárkire
csak a halál tapasztalatát tartod meg magadnak te önző!
most már tudod hány a tánc amelyre senki sem tanított
megtanítottak az ezüst vegyjelére Ag-betűk koporsód oldalán:

ELTH LXII EWETH
megtanítottak az arany vegyjelére Au-betűk a sírkövön:
NIUGODI BEKESEGUEL

Megtanítottak

$\sqrt{\text{négyzetgyököt vonni}}$

szádtól elvonni a falatot ki tanított?
szájadba földet gyömösözlni!
föld alatti szájadban csíráztatni búzát!

ó reménytelen pedagógia
reménytelen örökség
ki a reménytelenséget átörökíted!
((
H a z a y ö t h f y r y e d t t o m b i c a t h o
vártál öröklött tudás szerint
várakozásra ki tanított?

mert mindenre várni kell
várni az öröme – csupa kín
a félelemre – kínok kínja

h a z a y ö t h f y r y e d t – megölel mintha ringatna tenger
véredben az őstenger sói
dagad a hold apad a hold
benned is öröklött tudás szerint

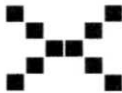
de hát nem lehet mindent örökölni!

t o m b i c a t h o – három a tánc
születés szerelem halál
és amikor a fogyó hold
és amikor a növekvő
szemedbe költözik
útban a szív megtanulhatatlan titkaihoz
öröklött tudás szerint

t o m b i c a t h o – egekben a kedved
és hegyibe hegyibe i g r e c h
röhögtes k u r v a s p a c o c h a s *

fáj a születés megtanulhatatlanul
életfogytiglani lét megtanulhatatlanul
életre ítélttél c a t h o életfogytiglanig
h a z a y ö t h f y r y e d t
aranyat-tömjént-mirhát
latrok latra hoz tenéked
úr – urad
fiad aki ököllel arcodba csap
kísírja magát öledben
öledben elveti magvát urad
és te teremsz öröklött tudás szerint
örökké megtanulhatatlanul

– de hát nem lehet mindent örökölni! –
aranyat tömjént mirhát
és dadogva imád és imádod dadogva
egyek ti ketten – egyek végtelenül
sziámi csillagok

a t e z y p p a l a s c h t o d b a n
g o m b o s c h s c h a r u d b a n

* Pakocsa: tréfa.

fájsz magadnak megtanulhatatlanul
fejest ugrottál a világba – a világra
öröklött tudás szerint
fájva és fájdalmat okozván
és nincsen aki megtanítsa a fájdalomra nincsen
aki megtanítna a türelemre nincsen
aki a tehetetlenségre megtanítna nincsen
aki testedet a t e z y p p a l a s c h t o d b a n
g o m b o s c h s c h a r u d b a n
megtanítaná hogy szolgád lenne ne urad
hogy féljen téged
félje azt ami benned örök
megtanulhatatlanul
ebben a belterjes örökkévalóságban

s a három király pálinkát nyakal

s visszaöregedvén a földbe – megváltástalanul –
addig is t o m b i c a t h o
visszafiatalodván kistengeredbe úszkálni mozdulatlan
és vérrel élni kilenc hónapig
sós vérrel – vérszomjas kezdet, ó!

s a három király pálinkát nyakal

mert nem akartad a létet hiszen nem akarhatod amit nem
ismersz
kopolyúvá tudód és
agyad visszafiatalodván szervetlen anyaggá – –
nincs akarat csak a muszáj van

h a y a h a y a W i r a g o m

szép az alkonyat
szép hogyha jó a lépték egy az egyhez
szép a korány szép a virány és szép az ólomtünle* és –
persze megtanulhatatlanul és – –
g o m b o s c h s c h a r u d b a n

* Ólomszínű éjjeli lepke. Bugát Pál szava.

a t e z y p a l a s c h t o d b a n
fájsz magadnak megtanulhatatlanul –

ropjad catho *catho* c a t h o
tombi tombi catho c a t h o
kit nem tanítottak meg semmire
ki kénytelen volt maga megtanulni azt a keveset amit mindennek
nevezünk –
szemünkön hályog az éj szemünkön
hályogkovács virradat nyit napot új napot
mit fogunk látni ő se tudja
– mert minden hajnal felelőtlen!
Elalszol s nem tudod mi lesz –
fölébredsz s nem tudod mi volt –
fölébredsz s nem tudod mi lesz –
elalszol s nem tudod: fölébredsz-e még
fölébredsz s nem tudod: el mikor alhatsz –

H a z a y ö t h

f y r y e d t

t o m b i c
a
t
h
o

és éjnek évadján fölérzesz arra hogy elalszik a fény
és hajnalban arra ébredsz hogy megvakulnak a csillagok
öröklött tudás szerint
tehetsz-e zablát vasderes szürkületre?
koponyádban szoríts helyet a megtanulhatatlan halálnak

h a y a h a y a W i r a g o m
tudod ugye hogy messze mindez
oly messze hogy elérheted eléred
n e b á n t s á t o k m e r t é l
és ezzel már megszenvedett
megszenvedei a kínszenvedést

h a y a h a y a W i r a g o m
életfogytiglan él s ti okosok
nem vigasztalhatjátok mert
képmutatás minden vigasztalás –
hagyjátok intézze el ő maga –
s utolsó intésként míg él megtanulhatatlanul
e belterjes örökkévalóságban

k fel k a b l a
c
ö
a a g n ő s
r
p
u
s
elejétől végéig
eleje s vége között
kényszerű középutas
hát használd ki *e közepet*
(lépték egy az egyhez)
nyugodj bele hogy véged a végtelenség alkatrésze
a végtelenségé amelyben
elhanyagolható mennyiség vagy

te csak üvöltöd apró hullámaid
taréjos búboló hullámaid
kényelmetlen hátán – – ó – vasderes –
míg élned adatott s remélned addig is –
más választás nincsen –
h a y a h a y a W i r a g o m !
mert az Ige a megtanulhatatlan
itt kezdődik s véget is itt ér
h a y a h a y a W i r a g o m !

A HELYZET MEGAHERTZEI

Na ja, a helyzet (positura) meg a Hertz (Heinrich Rudolf 1857–1894,
német fizikus)!

Don Balerin, Monsieur B., Mr. B., sőt: Monsignore B.!
+ Donna Pirouette, Mlle P., Miss P., – I'm sorry, Monsignora nincs,
talán megfelel Johanna papissa?
Balerin + Pirouette = ??! ah. Shocking, indeed.

Don B.-ről lelóg a dívány, no nézd a pofátlant, XXXIX. Lajos korabeli
lábára harisnyát húzott – székely harisnyát, hogy ne legyen
kozmopolitikus.

Donna P. tképpen barna, de szőke parókát visel, mert így európai.

Latyatic feleym, mibül lesz a cserebogár.

És szól a XXXIX. Lajos korabeli rádió, miszerint: Oh, my baby, my curly haired baby! Pedig nem is göndör a parókája (vendéghaja)

Donna P.-nek.

Donna P., valahol az apogaeum és perigaeum között, nikkelt hámoz,
nadrág ül az űrben, csak *más* van a nadrág alatt,

s mindenféle kényelmetlenségek: katéter, EKG-elektrodok, miegymás,
s persze, rendez-vous a XXXIX. Lajos korabeli űr-ágyon, 2. kozmetikus
sebesség, s böm-böm-ből a rádió, miszerint

már 1-szer, 2-szer megkerülte a földgömböt (nem volt más a közelben),
külön tubusban a krumplic, külön tubusban a krumplic (hogy legyen
mit kidobni),

a meslohesi királynő üdvátíratot adott föl – 14 percet állt sorban a
postán,

Don B. és Donna P. 2. kozmikus sebességgel közeledik egymáshoz -
persze hogy DISZNÓK, a disznók is így csinálják valahogy, csak
nem írnak róla verset,

s itt átadjuk a szót a positura megahertzeinek.

Ez az űr:

1. súlytalanság,

2. szívdobogás,

3. izzadság,

4. eltűnt a *fönt* s a *lent*,

Don B. földkörüli prémiumot kapott, Donna P. körötte forog,
serényen, egek, egek, micsoda űrszimulátor a lelkekben!

Kedvesem, kicsikém, szoknyácskám az űrben,
oly üres a föld, ha egymással be nem töltjük!

Kezdetben vala a folytatás.

Ne haragudj, Donna Pirouette, ne haragudj, Don Balerin,

én sem vagyok különb tinálatok,

törjük hát együtt a fejünk:

hogyan fejezzük be magunkat?

Hogy azért mégse legyen végünk.

MESE-MESE-MESE-MESE

Hajdanában, réges-régen,
valaha, valahol, valaki –
így kezdődik a mese – –
asztán jól végződik, rosszul végződik, bevégeződik, elvégeztetik és nincs
vége soha.

S nem is kell.

Mert csak addig mese, míg vége nincs.

Mi kell még a meséhez?

Erdei kunyhó, Piroska, nagymama, Hófehérke, törpék,
ezenkívül emberi állatok, kiket háziasítani kell
vagy éppen betörni, mint a remondát;
kell még egy-két réja a nagy lagzi-táncból,
kell még hajnal, szürkület, két fröccs (hogy jusson nekem is),
kell terülj-asztalkám, de úgy, hogy valaki megterítse,
s kell – mert, ugye, modern mese – Peggy Fleming, a jóbokájú, és
Eusebio, minden mulattok s nem-mulattok istene.

És istenség is kell. Istenség, aki – így a Timaiosz –
harmóniaként gondolta el az értelmet s a harmóniát értelemként.
S valahol itt keresendő a Lélek. A közönséges, a mesés –
már aszerint, ki-ki hogyan érti az értelmet s harmóniát.

Még nincs vége a mesének. Még
a fából faragott meshőst is utoléri, elgáncsolja, letapossa a belenyugvás.
Belenyugvás a lázadásba!
abba, hogy a Cél közeledtén fogytán az erő.
Csak épp a kezdet s a Vég nyugtalanít,
mert mi, emberi állatocskák, hisszük hiún, hogy a mi munkánk s
akaratumk szerint történik ez, az, amaz,
s Kezdet s Vég vigaszául helytartókat találunk ki magunknak, –
hatalmakat, hitvány hatalmunk torzszülőtteit.

De ez már nem mese.

Igaz, nem is valóság.

Úgy hívnám: megfogalmazás – amolyan hegyalji beszéd, melyen
mindenki mást ért.

Mert egymás torkának esünk, ha megértjük, mit mond a másik,
egymás torkának, ha nem értjük, ha félreértjük – –
s még nem láttuk a hullarendet, szétterített bőrökön, szoros vigyázzban,
tetem tetem mellett, a kórbonctani intézetben –

s elfeledjük, ha látjuk is, – különben a magunk torkának esnénk.

Mégis – csak – a mese marad.

Terülj, asztalkám, terítődj, és válj kolbásszá, kerítés,
a farkas is dedóba jár s megtanul holdat vonítani,
fütytyögve tercelünk neki, hogy ne holdazzék egymaga,
s fütyülni kell annak, ki fél, akár bevallatlanul is. Sötétben
mindenki fütyül – vagy így, vagy úgy. Nem kell hát félni tőlük.

De ennek a mesének, itt, most, vége van.

Ilyenkor álmodni szokás.

KONYHASZERREL

Való igaz:

helyünk csak talpalatnyi;

való igaz:

talpalatnyi hely is elég a tagadásnak;

gyomrát ember szereti:

megsózza a *miérteket*,

gyömbéres *nemet* ízlelget,

a csalódást nádmézzel keveri,

örömmel örömét,

boldogságát bürökkel.

Megterem mindent ez a Föld:

magunkkal trágyáztuk.

Mert erre azért jók vagyunk.

– Bip-bip – átröpül fölöttünk a

tranzisztoros veréb,

rádióteleszkóp fogja föl

a vendég csöngetését –

ki csöngethet vajon? –

körülnézünk odakünn úrhajón.

Kicsi kert, kicsi ez a kert,

megterem mindent kicsiben –

jó a trágya.

Mégis keressük: ki ássa föl,

ki veti be –

keressük úrhajón –,

s milyen sokba kerül!

Mondják, a Földön kívül is
(*is!* – micsoda nagyzolás) –
mondják, a világegyetemben
élnék – élhetnek – értelmes lények.
Nos, azok után, amik történtek,
mióta nem négykézláb járunk –:
könnyen elképzelvehető.

Keressük rádióteleszkópon, űrhajón,
mert kicsi kert, kicsi kert
ez a Föld –
úgy látszik, értelemből is
behozatalra szorulunk.
S milyen sokba kerül!

Nem vagyok jogász,
nem tudom,
hány ezer év szükséges,
hogy elévüljenek
az emberiség eddigi bűnei.
(Az ilyesmi buján terem
kicsi kertünkben –:
jó trágya vagyunk.)
És ráadásul folyton-folyvást
– tegnap, ma, holnap –
bővül a lajstrom.

Ember gyomrát szereti,
sáfránnyal ízesebb az irigység,
az ártatlanságot is csak borssal vesszük be,
kaporral tesszük el télire a közhelyeket,
szerelmünk paprikáspiros,
a remény meg pisztácia;
a zölddiónak rabszolgája szerecsendió;
mustárral esszük a kolbászt, mustárgázzal a háborút,

– ez látszik, életnagyságban, a toronyból,
bélyegnagyságban – életkicsiségben.
Még szerencse,
hogy a tagadás
kitelik tőlünk
konyhaszerrel.

HALÁLMADÁR

Ó, én madaram, ó, én madaram,
halálmadár.
Hogy jön a halálhoz a madár?
Ne mondjátok, hogy röpül a halál is, mert félek.

Ó, én madaram,
élő halálmadár,
halandó halálmadár!

– Persze, azt mondja a kolléga, meg-
étették sztrichninnel a halálma-
darat;
nem a halált sajnálom, de a madarat,
a halandót.

Ne hozz halált a házra, Athene noctua,
magad halj! Vén vagy, istenem,
szegényebbek leszünk egy babonával
s egy bánattal gazdagabbak.

Röpül a halál, félek.
Ó, nem kuvikszárnyon.

Ezt mondja épp most a basszusklarinét –
Bachot hallgatok, Webern hangszerelésében.
45-ben volt, béke volt és kijárási tilalom, és az
ismer(e)t(len) zeneszerző, Anton Webern
(béke volt és este volt)
el akart szívni egy cigarettát, kiment a ház elé, s
az amerikai őrszem lelőtte.

Lásd, madaram, madaram,
ily szárnyatlanul száll a halál.

De én szeretlek, Athene noctua.
Szeretlek, cigarettázom, zenét hallgatok,
hisz ez a muzsikus is tudta,
hogy a gondolatokra nem vonatkozik a kijárási tilalom.

Jaj, madaram, madaram,
ki a halálmadárságba haltál belé!

MISSA SOLEMNIS

Kék ég. Olyan kék, mint csak színes filmekben.

A mise sem valódi. It is celebrated by sixty Military Policemen. Hatvan tábori csendőr. Vagy hatszáz. Hatezer.

Hatezer Feldkurát. Géppisztoly mellükön keresztben.

Mert keresztények, végül is. Géppisztoly mellükön keresztben.

És Agnus Dei. Isten báránya, Nem názáreti, saigoni *csupán*.

Narancsvörös lepelben, kopaszon. Nem keresztben, csak benzinnel leöntve. Gyufa sercen. Halál ellen halál.

A dzsungelben gótikus liánok. A szcena tökéletes. Napalmeső a zsinórpadlásról.

Agnus Dei. Narancsvörös lepelben, kopaszon. Gyufa sercen, a kórus andalít

\ BURN, BABY BURN!

Sixty Military Policemen. Hatszáz. Hatezer.

Hatezer Feldkurát. Géppisztoly mellükön keresztben.

Mert keresztények, végül is. Géppisztoly mellükön keresztben.

És a kereszt élesre töltve, és

sixty Military Policemen, hatszáz, hatezer, hatszázezer, élesre töltött

keresztrel – mert keresztények, végül is – lépdél fölfele-fölfele,

fokról fokra, Jákob lajtorjáján, a zsinórpadlás felé, fölfele Jákob

lajtorjáján, élesre töltött keresztrel, fölfele Jákob lajtorjáján.

S ezt úgy hívják: eszkaláció.

És úgy, hogy genocídium

BURN, BABY BURN!

Missa Solemnis. Hőség a katedrálisban. New Yorkban július: beleizzad

a polgár a légkondicionálatlan adóba. Missa Solemnis. Sokba kerül.

Missa Solemnis. Tamtamra, ropogó rizsszalmára helikopterek durban

duruzsolnak, gépfegyver-pergődob, Isten Báránya hallgat,

narancsvörös lepelben, hallgatagon hal, csak a láng üvölt, a tüzes

nyelvek üvöltenek, sokszoros tüzes nyelvek, minden nyelven

beszélők. Missa Solemnis. Üvölt a kórus, dobhártyám belereped,

valószínűtlen-kék az ég, ennél már csak a föld valószínűtlenebb,

and sixty Military Policemen and six hundred and six thousand,

mind keresztények, gépfegyver mellükön keresztben, Jákob

lajtorjáján fölfele, fölfele, föl, s a kórus, a kórus, MISSA SOLEMNIS,

a kórus, a kórus \ BURN, BABY BURN!
BURN, BABY BURN!

Agnus Dei. Test már csupán. Törökülésben, szótlantul. Ki tudja túloldítani e szótlanságot? Narancs lepelben, narancs lángok, test, tetem, csont, ín, csak csont és bőr és fájdalom, and sixty Military Policemen and six hundred and six thousand, gépfegyver mellükön keresztben.

Akkor a test hátrabukik. Agnus Dei \ BURN, BABY BURN!

Ite missa est, alleluja \ BURN, BABY BURN!

Aludj, gyermekem. Holnap is nap lesz. Holnap is. A mise folytatódik.

Aludj, gyermekem \ BURN, BABX BURN! \ Holnap is nap lesz.

Ite missa est. Mára vége. Aludj gyermekem \ BURN, BABY BURN!

Holnap is nap lesz. Holnap folytatódik. Csak csöppenként az életet. Fölrázzák számunkra használat előtt. Sixty Military Policemen. Keresztények. Géppisztoly mellükön keresztben.

A FOGALMAZÁS KAPTATÓIN

Közérthetően szólok, emberek.
Adjatok nekem valóságot,
amely közérthető!
Péter Schlemihl, az Árnyéktalan Ember
visszanyerte árnyékát, de elvesztette testét
Hirosimában.
Ez, ugyebár, közérthető.
És közérthető az is, ugyebár,
hogy az Abszolút Valóságot
Relatív Igazságocskák mocskolják be –
tisztá sor.

És minél magasabbra hágunk
a fogalmazás kaptatóin,
annál tátongóbb alattunk a mélység.

Szeresd a közhelyeket, mint tenmagadat –
már amennyire tudod magad szeretni.
Értsd meg a kezdődő élet vinnyogását:
tartsd be az újszülöttek
végrendeletét.

S úgy tudd hazudni a reményt, de úgy,
mint aki nem akarja tudni, hogy haldoklik.

Tagadd le, tagadd le –:

tagadj le minden egyes csalódást,
ha boldogságot akarsz tanulni,
tanulni, tanulni, istenem!

Ó, olyan egyszerű.

Oly egyszerű, hogy föl sem érjük ésszel,

oly egyszerű, amily utálatos:

utálatos, mert mindhalálíg oktatni merészel!

Az égbolt, a kékre fogalmazott ég,
a túlvilággá fogalmazott ég,
vagy egyszerűen csak: fénytöréssé,
még egyszerűbben: troposzférává fogalmazott ég
kaptatóin és buktatóin keressük
a szavakat, melyekben megfogózatunk,
hogy hajjigálnánk – betűvető Jupiterek –
mennykő fogalmakat! életre sújtani minden halandót!
Add kölcsön, Jupiter, mennyköveid!
fogadj el százszázalékos kamatul –
többet nem tudok fölajánlani.

Fáradt felhőim lemaradnak mögöttem.
Átlátszó menedékház a levegő.
S a kékre fogalmazott égen döngkeselyű mondatok köröznek.
Mint ama kapanyél: a ceruza is elsül olykor,
lábam elé a madár lezuhan,
csőre hegyén a vércsöpp még zuhanás közben megalvadt.
Itt fekszik a madár, véglegesen kiterjesztett szárnyal.
Alany és állítmány feszítávolságát méregetem;
középpont: az a vércsöpp, a megalvadt,

pedig

az asszony – ó, jaj – kitűnő szaglással dicsekedik,
az asszony, aki már
vizet iszik a konyhán, de az ágyban bort prédikál,
mert azt hiszi, hogy elhiszed,
hogy a kánai menyegzőn ő változtatta borra a vizet,
s mert végső soron, ugyebár, ha nem követeled is, de ereszted,
hogy ő cipelje a keresztet,
s különben sem vagy beszámítható, mert
folyton csak Jupitert forgatod fejedben, azt az antik trógeret,
pedig az ilyen, aki vissza nem riad egy kis incesztustól,
jobban teszi, ha kussol.

Bukdácsolj-kaptass hát magad.

Az ember egyedül marad.

Ismeretlen táj. Névtelen. Nevet neki! Végső soron
mi minden múlik egy hangszoron!

Hangsor. Szóhalmaz.

De – valamit – hátha – tartalmaz.

Talán csontodból a velőt.

Talán egy kimondatlan nyári délelőtt
irgalmatlan verőt.

A vén uzsorásnak adatott,

ó, nem vértelen kamatot!

Egy hangsort, ó, a kamatért,

hangsort, melyet talán sok ember meg sem ért,

s emiatt – arcodon szégyenbíborral –

meg kell, meg kell magyaráznod egy másik hangszorral.

És ott a fegyvered, újból megtöltve csőre.

És lábad előtt a madár: vércsöpp a csőre.

Csigalassúságú rakéták, elmeköziek.

Semmi veszély. A cél kilencven százaléka, ha
nem is holt, de csak afféle tartalékanyag.

Ki tudja, sor kerül-e rá. Ki tudja,

ki tudja, hogy akarja-e valaki tudni.

Ki tudja, nem jobb-e kívárni a hozzá illő tartalmakat,
mert finom műszer, használatlanul is. Ki tudja,

meddig kell várni még. Ki tudja,

Törtezüstként veszik csak meg, ha veszik –
trolijegyre se futja!
Hallod, bagoly!
Eredj vadászni vissza,
egeret-pockot, mindenféle
földi férget,
emberizinket akár!
Eredj vissza vadászni, eredj!
Hozz valamit, akármit –
ha nem patkány se baj:
csak éljen!
Kísérletezni tán!? Megkísérelni –
emberizinket akár!
(Persze, fiút. – – –
De nem hallotta, mert süket,
s csak szidni meg kérdezni tud.

NÁDCÍMEREK

Hol a széncinke? hol a hegyek és hol a tó?
Mindez csak költői képben található.

Az após, az anyós, a meny, a fi... mi van, mi lett?
Új mitológiát programoznak be. Gépileg.

A Természet, a Természet... van, aki róla énekel még?
Hisz nemsokára, nemsokára... az ember is pusztá kellék.

Szélben inganak, címeresen, az árva nádak.
Inganak, nemet intenek. Nemet vagy vádat?

Róka, lágy ívben, túlfelől... eltekergett!
Értesítjük telefonon az állatkertet.

“Halló.
Egy róka.
Maréknyi hó,
hogy legyen, amiben nyom maradjon.
Tenyérnyi tó, jeges.”
Kötelező páncélba bújt,
tél vagyon, nincs mese –
tévén figyel a művadászatot
a természet szerelmese.

*

Azt mondták:
ezen az állomáson
szálljak le én is,
itt levegő van,
levegő – ez is rokonom.
S él egy sajátos állatfaj itt,
sok mindenre képes –
ha akarja.
Nádcímerek a lékben! –:
jobban ismeri a halak,
mint a saját jövőjét.
Fogalmakat talál ki,
ellentétül saját tetteire,
félelmeket:
ellentétül a létre.

Szerelmet az elmúlás ellen.
Nem értem, nem értem.
Ha már tudja, hogy pusztulnia kell
(micsoda tapintatlanság közölni vele!) –,
mért nincs joga a tökéletes feledéshez?!

És nincs tovább.
A mozdony füttyent – indulni kell;
kísért a lélek szomorú
kozmológiája.
Nincs ellene hatalom.
Legfönnebb menekülés, –
megbúvás a Széki-tavon.

GYÖNGYÖM TÁRSAM

Énekli egy rab prédikátor

Gyöngyöm-társam az édes
keserűségben!
Lángolva lovagolván
vad typographiakon
– mint az Úr szava rajtunk,
hogy véknyunkat csikarja –,
gyöngyöm-társam,
testünk könnyűdik,
lelkünk egyre súlyosabb.

S hogy a gályátul megszabadulnánk,
édes feleim, nem azt hívők, hogy
ráolvasás az orvosa?
ördögi kísértetek!
Holott is érsek Kollonics
töltekezék beszédünk vérivel,
alázatunkkal hizlalva gögjét,
dühünkkel bosszúját!
És nem kár, édes feleim,
világlatni veretes szavainkat
csak azért,
hogy a gályátul megszabadulnánk?!
S ha majd, ha majd
nem lesz félnünk mitől,
nem tudjuk abbahagyni.

Gyöngyöm-társam az édes
keserűségben, a bátor
féltszben – ó, vakmerő riadalmunk! Úgy félj, hogy meg ne tudják,
mert félni nem szabad; örülj
a félelemnek!

Gyöngyöm-társam, akit csak úgy
érzek, mint szívemet, ha nem fáj;
akit csak úgy,
akit csak úgy, mint a mennyet a holt, holdat a menny,
(s hiába nyíltok, menny kapui, meg, hiába, menny kapui,
az élőnek: nekem, mert ott is csak félsz, a *horror vacui*,
annak, ki él, nekem) –;

gyöngyöm-társam,
testünk könnyűdik,
lelkünk egyre súlyosabb,
megfogyatkoztunk mi magunk is,
fogadkozásunk ellenére, –
kincses szívünket föléljük lassan.
Dobogj bennem, – csak addig – – addig, –
hogy csak halálíg kibír hassam.

Nagy vizek partján, édes feleim,
énekeljünk otthont a tájon.
Halálíg, halálíg, halálíg csupán.
Csak halálíg ne fájjon.
Kiköltözzék az idegenség
szívünkből, feleim édes.

Gyöngyöm-társam, a bosszúálló
Jehova szavaival égess!
Vacogva, foggal-körömmel, betyárul,
nagy tüzek partján, nagy fagyban égve!
Dobogd ki bennem
– épp csak halálíg,
csak hogy ne fájjon –,
dobogd ki bennem! És

írjuk föl betűinket a semmi égre.

JÉGCSILINGÓ

Jégcsilingó,
ki elcsellengtél
csalárdul,
csellengő jégcsilingó –:
lazítsunk egy kicsit –
kicsikét – –:
fűzfából cica jég,
jégcicafarok,
fagyból lett, nem tarka
jég-cica jég-farka,

– ne csüggedj,
van egy bizonyosság:
a játék –
vízre hajolni,
víz fölé,
annyiszor,
annyiképp,
ahány a víz –
annyi tükör!
Jégcsilingó,
ki elcsellengtél
csalárdul,
csellengő jégcsilingó –
vissza ne jöjj.

TEST A TESTTEL

Nemcsak a lány,
Meleg öl csal, nemcsak a vágy,
De oda taszít a muszáj is:

Ezért ölel
Minden, ami asszonyra lel,
Míg el nem fehérül a száj is
(József Attila)

Elérhetetlen marad valami,
valami mindig elérhetetlen marad,
de egyre ismerősebb az út *odáig*:
mert mindig újrakezdjük,
mert mindig újrakezdjük, és egyre otthonabb a táj:
térképe testünkre rajzolódik.

A titkok titka ez: az újrakezdés.

e l s ő m a d r i g á l

szép a május

Szivárványul, szivárványlik
mezőkön a napvilág.
Várjuk – meztelenül állig –
Ámor mézhegyű nyilát.

Nyila egymáshoz ha nyársal,
kettősen életre ölt:
kétszólamú hallgatással
_____ csak úgy zeng belé a föld!

Mi Atyánk, ki vagy a szerelem,
Mi Anyánk, puha ág
vagy hársfaágak csendes árnya,
vedd el, ha szeretsz, vedd el az eszünk,
terítsed szerte festünk titkait,
bolondíts meg, amíg ki nem halunk,
bolondíts meg, hogy ki ne haljunk,
puha ág, hársfaágak csendes árnya
(‘Úndèr der linden an der heide) –
légy rezervátumunk,
az örök ritmus rezervátuma –
hisz a ritmus se más, mint újrakezdés!

Raboltassék el a szemérem:
ellenségünk, a leghülyébb.
Élhetünk vízen és kenyéren
(tartván az írás betűjét) –
de mellre fulladó tenyéren!
ölet simítva, megoldva övet!
(S szórjon csak ránk impotens mennykövet
Szent Agoston – a kurváktól jövet.)

m á s o d i k m a d r i g á l

_____

vízesés

Esendő a víz is,
színejátszian aláhull.
Kösd csokorba Írisz
ezerszínű sóhajául.

Víz, hanyattra esve!
Hívogató csillogása!
Ránk esik az este,
_____ s mi egymásra, egyre-másra.

Árvák vagyunk, árvák, ugye, drágám.
Fizetünk érte – néha drágán:
te értem s én teérted.
S az elme épp akkor hagy cserben,
midőn az öröklétet már-már megértem, megérted.

A DOLGOKRÓL EGY FÖLDI SZELLEMNEK

Psz, ne zavard az élőket. Hadd játsszanak,
hadd játsszanak tovább nyugodtan
az égiekkel. Ne zavard
a tárgyakat, mert nem tudod,
melyik élőnek tartozékai. Csöndben maradj:
Szellem vagy – tudod –, és csak a szellemek
világában számít bölcsességnek a bölcsességed, balgaságnak a balgaságod.
Ne zavard az élőket, Szellem,
ki tudja, mikor halsz vissza testté. Ne zavard,
ki tudja, mikor s kivel sejteted meg magad,
mikor s kit teszel hontalanná –: mert aki megsejti a határokat,
az nincs már sem innen, se túl.

A dolgok dolga: egymást segíteni.

Sem innen, se túl,
sem egymáson, egymás mellett, egymás alatt sem,
sem innen, se túl,
sem egymásé, se másé, se magunké,
sem innen, se túl,
létben mindig itt, vágyban amott –
MFGSEJTETED MAGAD, s a határok megismerése: maga határtalanság,
maga halál.

A dolgok dolgukvégezetlen
szolgálnak e világul.
Meg ne zavarjad őket, Szellem!

A bevégtetlen –: végtelen
látóhatár kitágul,
s az összefüggő, folytonos vágy
messze úzi az otthonosság
nyugalmát. – Mérd csak szűken, Szellem,
a véget jelző ihletet.
Halandó te is és mi is:
sorsunk, innen is, onnan is,
végezetül egy sírba visz,
mikor magad megsejteted.

Ne zavard az élőket. Hadd végezzék
dolgaikat dolgukvégezetlen. Rendjüket
rendezgessék, tartsák keresztvíz alá
kisdéd újdonságaikat; ne zavard
az élőket, hisz mit tudod te, mi mindent jelent számunkra a NÉV!

Ne zavard
az élők dolgait, a megkeresztelteket,
kik rokonok nevük szerint,
s ha van rokonság, amely erő:
ez talán az.

Ne zavard az élőket, mert csak addig erősek, míg nem zavarod;
ereje kinek-kinek a maga világa, a határokat nem ismerő.

Úgy kell a végtelen, mint a falat kenyér.

A költő (aki jobb híján,
belenyugszik, hogy így nevezzék,
pedig jól tudja, mily nevetség),
aki se Megbízott, se fényes
Nagykövei vagy Letéteményes,
csak végtelennel játszó véges,
s hiszi tán, hogy az értelem:
végessel játszó végtelen;
aki mindig, mindig csak: vár még –
a költő, aki tüzes árnyék,
amely két pólus között átég;
akinek eleme a *játék*
(elég véres életelem –
mint, mondjuk, a történelem) –:
játék, mindig és minden ellen.

Bocsásd –
bocsáss meg néki, Szellem.

És ne zavard az élőket. Egy-két bajuk úgyis akad.

Ó, Szellem, becsüld meg magad!

Ha
egyszer
kitaláltak.